

Siuntion
seurakunnat
Sjundeå
församlingar

Siuntion Pyhän Pietarin kirkko (1480-luku)

Siuntiossa on mahdollisesti ollut nykyisen kirkon seutuvilla aikaisempi puukirkko jo kauan ennen nykyistä kirkkoa. Siuntioon rakennettiin mahdollisesti 1300-luvulla pieni rukoushuone, joka on sijainnut nykyisen kirkkorakennuksen pohjoispuolella. Rukoushuonetta käytettiin myöhemmin nykyisen kirkon sakaristona vuonna 1823 tapahtuneeseen tulipaloon saakka. Silloin se samoin kuin kirkon eteläpuolella sijainnut asehuone purettiin. Siuntion nykyinen kivikirkko rakennettiin ilmeisesti 1480-luvulla.

Tämä alun perin roomalaiskatolinen kirkko (niin kuin kaikki ennen uskonpuhdistusta rakennetut) on pitkän historiansa aikana palanut neljä kertaa. Salama sytytti kirkon katon 1526, toisen kerran kirkko paloi 1617, kolmannen kerran 1823 ja neljännen kerran 1891, jonka jälkeen mm. peltikatto rakennettiin.

Kirkon itäpäädyn läheisyyteen rakennettiin vuonna 1686 puukirkko suomenkielistä väestöä varten. Kirkko oli suorakaiteen muotoinen hirsirakennus. Molemmilla pitkillä sivulla oli kaksi ikkunaa sekä yksi ikkuna kuorissa. Sisäänkäynnin yhteydessä oli asehuone läntisellä puolella. Saarnastuoli vuodesta 1625 siirrettiin puukirkkoon v. 1684 kun kivikirkko sai nykyisen saarnastuolinsa ja v. 1773 kirkko peri kivikirkon alttaritaulun jossa kuvattiin Kristuksen ristiinnaulitseminen, hautajaiset ja ylösnouseminen. Puukirkkoon siirrettiin vanhoja kirkollisia esineitä kivikirkosta sitä mukaa kun kivikirkkoon lahjoitettiin uusia. Puukirkko myytiin huutokaupalla ja purettiin v. 1881.

Isovihan aikana (1713–1721) venäläiset tuhosivat kirkon perusteellisesti. Kirkonkellot, samoin kuin suurin osa muusta irtaimistosta varastettiin. Kirkkoherra ja kappalainen pakenivat Ruotsiin, ainoastaan papiston apulainen jäi Siuntioon. Isovihan aikaisista tuhoista kirkko selvisi vasta 1720–30-luvulla.

Kirkkoa peruskorjattiin v. 1970. Tällöin kirkon lämpöjärjestelmä uudistettiin, kirkkoon hankittiin uudet urut ja vuosisatojen aikana kirkon lattian alle haudatut vainajat siirrettiin uuteen hautaan kirkon pohjoispuolelle.

Kirkon esineistöä

1. Saarnastuoli

Nykyinen saarnatuoli on jäljennös Turun tuomikirkon nk. Henrik Flemingin saarnastuolista. Sjundbyn kartanon omistaja, paroni Ernst Johan Creutz tahtoi säilyttää muistonsa ja hankki saarnatuolin 1689. (Ennen tätä kirkossa on ollut useita saarnatuoleja, joista kuuluisin ja arvokkain oli v. 1625 saatu.) Tätä ennen kirkossa käytettiin vuonna 1625 lahjoitettua saarnastuolia. Sen lahjoittivat Åke Henrikinpoika Tott ja hänen äitinsä Sigrid Eerikintytär Vaasa (ruotsin kuninkaan Eerik XIV ja Kaarina Maununtyttären tytär), jotka tuolloin omistivat Sjundbyn kartanon. Tämä saarnastuolin sivuosat ovat vielä nähtävissä kirkon takaosassa.

Siinä olevat kolme vaakunaa ovat vasemmalta oikealle: Kaarina Maununtytär, Henrich Clas Son Tott ja rouva Sigrid Eerikintytär.

2. Alttaritaulu

Alttaritaulun on lahjoittanut vapaaherra Reuterholm v. 1773 korvaukseksi hautaholvista ja -kappelista. Hän lahjoitti myös ehtoollishopeat. Alttaritaulu esittää Jeesusta rukoilemassa Getsemanessa. Tekijä tuntematon.

3. Sakaristo

Reuterholmit olivat saaneet rakentaa kirkkoon v. 1773 hautaholvin ja – kappelin korvaukseksi lahjoittamistaan alttaritaulusta ja ehtoollishopeista. Kun Suomi sitten siirtyi Venäjän alaisuuteen v. 1809, Reuterholmit päättivät muuttaa Ruotsiin ja veivät v. 1815 hautakappelin koristeet sekä vainajiensa luut Strängnäsän tuomiokirkkoon. Muistotaulu kappelin yläpuolella jäi paikoilleen. V. 1823 tulipalon jälkeen vanha 1300-luvulla rakennettu sakaristona palvellut rukoushuone purettiin. Silloin Reuterholmien hautakappelista päätettiin tehdä uusi sakaristo. Nykyinen sakaristo on siis vanha hautakappeli (hautaholvi sijaitsee kappelin alapuolella).

4. Hautavaakunat

Kirkossa on enää kaksi hautavaakunaa. Altтарin vasemalla puolella oleva on Ernst Johan Creutzin ja oikealla Otto Krebsin vaakuna.

5. Kastemalja

Eerik Jaakkimanpoika Flemingin (k. 1548) leski, Hebla lahjoitti kirkolle nykyisen kastemaljan v. 1550. Kalkkikivestä tehdyssä kastemaljassa lukee: Eric Fleming Riddere (ha) Hebla Siggesdotter 1550. Alustaan on kaiverrettu nimet Jakob ja Klas Fleming (Suitian Klas, nokinenä). Klaus Fleming muistetaan nuijasodasta (1596–97). Suitian (Svidja) kartano on kuulunut Flemingien suvulle. Kastemaljan on tehnyt kivenhakkaaja Tuomas Tuomaanpoika.

6. Maalaukset

Katto- ja seinämaalaukset on tehty v. 1510–1515. Myöhemmin valistuksen aikana 1700-luvulla ne peitettiin kalkilla. Maalaukset on otettu uudelleen esille v. 1938.

7. Urut

Kirkko sai ensimmäiset pilliurut (jotka olivat samalla ensimmäisiä maaseudulla Suomessa) v. 1786. Ruotsin kuningas Kustaa III hyväksyi hankkeen ja urkurakentaja Svahn rakensi ne. Nykyiset kirkon kolmannet urut ovat v. 1971 (Paul Ott, Göttingen).

8. Kellotapuli

Nykyisen kellotapulikin kivinen alaosa on kirkon vanhin säilynyt osa, 1300-luvulta. Puinen yläosa on tuhoutunut useita kertoja ja nykyinen on v. 1905.

Kellot (2) ovat v. 1726–29.